

בפדיון של דינר: דהך מתניתין דלא כרבן שמעון בן גמליאל! דתניא: רבן שמעון בן גמליאל אומר אם היה חובו של בעל חוב כנגד הקדשו של הלווה, הרי זה גובה, והבעלים פודה בדבר מועט. ואם לאו, אלא, שהיה חובו של בעל חוב יותר מהקדשו, אינו פודה בדבר מועט, וצריך פדיון כשאר הקדשות.

וטעמו של רבן שמעון בן גמליאל: שאם היה חובו כנגד הקדשו אפשר לומר שבשעה שהלווה, על דעת לגבות מנכסים אלו — הלווה. אבל כשחובו יותר מהקדשו, לא

הנכסים מן ההקדש, שיקחו האשה או הבעל חוב את חובם בלי פדיון, שהרי לא חל ההקדש על הנכסים, שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו⁽³⁴⁾ אלא של בעל חובו?!

ומפרשינן: משום דרבי אבהו דלקמן לג. דאמר רבי אבהו: גזירה⁽³⁵⁾ היא, כדי שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון!

תו מפרשינן לסיפא דמתניתין, שכתוב בסיפא, שאף אם היה חובו של הבעל חוב מאה מנה, והקדשו של לווה רק תשעים מנה, יכול הבעל חוב לגבות מן ההקדש ודי

והיא איננה מפקיעה שעבוד.

אך דעת הרמב"ם [פ"ז מערכין הי"ד] שגם קדושת דמים מפקיעה מידי שעבוד ואי אפשר לגבות מההקדש, ורק אם הקדש ימכור את השדה להדיוט אז יכולים לגבות מהשדה, והביא לזה הרמב"ם דוגמא משני לקוחות וכתבה האשה לראשון שלא תגבה ממנו אך אם ימכור ללוקח אחר תוכל האשה לגבות מהשני, והוא הדין כאן שמההקדש אי אפשר לגבות אך כשימכור להדיוט אפשר לגבות מההדיוט.

והראב"ד חולק על הרמב"ם וסובר כדעת רש"י שקדושת דמים לא מפקיעה מידי שעבוד והוכיח הראב"ד כך מדברי רבי אבהו שהפדיון רק משום שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון אך מעיקר הדין היה אפשר לגבות מההקדש וכמו שהוכיח רש"י.

והמגיד משנה מיישב את הרמב"ם שבאמת קדושת דמים שמפקיעה מידי שעבוד זה מדרבנן, וזוהי קושיית הגמרא מדוע תיקנו רבנן שקדושת דמים תפקיע מידי שעבוד, ואמר רבי אבהו כדי שלא יאמרו וכו' ומחמת כן תיקנו שגם קדושת דמים תפקיע מידי שעבוד. והלחם משנה מיישב את הרמב"ם שקושיית

34. כך פירש רש"י במשנה. וכתב הגרי"ז, שאין כוונת רש"י כפשוטו שזה דבר שאינו שלו, שהרי ודאי כל זמן של גבו ממנו את הנכסים הם שייכים לו ויכול למכור ולהקדיש, אלא כוונת רש"י היא שביחס לגביה של הבעל חוב זה לא שלו ואין לו כח להקדיש באופן שימנע ממנו לגבות, וכעין זה מבואר במשנה לקמן שמי שמקדיש שדה מקנה הרי היא חוזרת ביובל לבעלים הראשונים ואינה יוצאת לכהנים כיון שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, וגם שם הרי ודאי חל ההקדש אלא שכלפי אחרי היובל הקרקע אינה שלו ואין לו כח להקדיש שתצא לכהנים.

אמנם בתוספות כאן [ד"ה משום] משמע לכאורה שההקדש אינו חל כלל, וצריך עיון.

35. מכאן הוכיח רש"י בפסחים שהדין שהקדש מפקיע מידי שעבוד זה דוקא קדושת הגוף, כיון שאין לה פדיון היא מפקיעה את השעבוד. אך קדושת דמים שיש לה פדיון אינה מפקיעה את השעבוד, וזה שאומר רבי אבהו שמעיקר הדין היו גובים את החוב מההקדש [והפדיון הוא רק משום גזירה] כיון שכאן מדובר בקדושת דמים